

Трибуна вільного
українського слова
на вільній
американській землі

Адреса
Редкації і Адміністрації:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
UNC: HEnderson 5-8740

З'ЄДИНЕНИМ ДЕРЖАВАМ ТРЕБА ЩЕ 8 ДИВІЗІЙ — ЗАЯВЛЯЄ ТЕЙЛОР

Вашингтон. — У розмові з представниками американської і чужою пресою заявив ген. Мексвелл Д. Тейлор, шеф штабу американської армії, що для досягнення повної збройної сили З'єднаних Держав Америки потребують ще якихось вісьмох дивізій війська. Замість 19 дивізій, що їх можуть вдержувати ЗДА тепер у рамках укваленого бюджету, американській армії для розгортання повної збройної спроможності треба було б мати 27 або 28 дивізій. Все ж таки — сказав Тейлор — і в рамках обов'язуючого бюджету й із зменшеною кількістю дивізій американська армія може виконати і виконає поставлені їй завдання. Під сумнісом поре американська армія із своїми 19 дивізіями нараховує 1,034,000 вояків. Якщо б їй було дозволено збільшити кількість дивізій до 27, тоді вона могла б нараховувати 1,500,000 вояків.

Республіканці порівнюють Айсенгавера до президента Линкольна

Вашингтон. — В багатьох місцевостях ЗДА відбувалося відзначення роковин президента Абрагама Линкольна, на яких республіканські промовці, викладаючи теперішнього президента, порівнювали його з президентом з часів Громадянської війни. Голова Республіканського Крилового Комітету Ньюарка В. Голл промовляв в "Дні Линкольна" в Спрінгфілді, Іллінойс, і заявив, що "Линкольнава філософія теперішнього уряду така популярна в американському народі, що республіканці здобували в 1956 році ще більшу перемогу, як в 1952 році". Голл казав, що демократія, оскаржують Айсенгавера і державного сек-

Рутер має їхати до Індії протидіяти совєтському впливам

Малмі Біч, Флорида. — Голова Об'єднаних Автохвистів Ротиніків і місто голови Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріальних Організацій Волтер П. Рутер має в найближчому місяці їхати до Індії, щоб там протидіяти совєтським впливам, які там виникли після візиту совєтського прем'єра Нікола А. Булганіна і голови Комуністичної партії Нікити С. Хрущова. Рутера запросяв привітати до Індії Індійський Крайовий Конгрес Професійних Спілок, і не запрошення схвалив індійський прем'єр міністр Неру. Американський посол до Індії Джон Шерман Купер висловлюється за тим, щоб Рутер прийняв це запрошення. Посол до Індії буде кожен раз для ЗДА, бо Рутер зможе з'ясувати індійським діям цілі американської демократії, відкинувши совєтські перекручення. Тепер напруження між зорганізованим робітничством ЗДА і Індії, бо голова АФП-КІО — Джордж Міні нещодавно заявив, що індійський прем'єр міністр — "союзник СССР в дієвості", хоч про це не говориться дипломатичною мовою. Рутер вирішить справу поїздки до Індії після повертуту до Дітроїту, Міні погоджується на цю поїздку.

В АМЕРИЦІ

● Емелюс Сколло з'явився до суду в Брукліні, Н. Й. де його оскаржують в продажі наркотиків. Він заперечував це, але, вийшовши на коридор, витягнув із кишені коробку сірників, і при тому на підлогу випав наркотик. Детектив, який Емелюс Сколло обсервував, негайно його заарештував.

● У південній Каліфорнії легіон землеробів потрає будинками в Сан-Дієго і Ель-Сентро. Мешканці цих міст настрашені, але на щастя, ні матеріальних, ні людських втрат не було.

● Президент Айсенгавер віддав під підружжя П. Р. Свеніна із Флінту, Міннесоти подарунок: ручно зроблений шпиральний бейсбольний м'яч. Дякуючи цьому подарунку, президент заявив, що нещодавно матиме нагоду з цього м'яча користатися. Від 24 вересня 1955 року Айсенгавер не грає в гольф, бо йому заборонили літати.

● 84-річний вільночлен Абрагам Бульб плавав в суді у Санті Моніка, Каліфорнія, коли оповідав суддям про те, що внаслідок поранення в автові катастрофі не зможе більше грати на своєму інструменті. Суд призначив йому 6,500 доларів відшкодування.

● В Брукліні суди Н. Й. р'являв 80-річний Герман

ВІДБУВСЯ 4-Й ДЕЛЕГАТСЬКИЙ З'ІЗД ОБВУА

Д-Р В. ГАЛАН ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОБ'ЄДНАННЯ

Філадельфія. — В суботу 11-го лютого ц. р. відбувся у Філадельфії в домі центральні ЗУАДК 4-ий Делегатський З'їзд Об'єднання 6. Вояків-українців в Америці. (ОБВУА), організації, яка на теперішній час нараховує згідно із звітним доповіддю Голови 739 членів, зорганізованих в 15 відділах у різних стейтах цієї країни. На З'їзді було прихвально 36 делегатів з 8 відділів, причому 8 делегатів мали по 2 голоси. З'їзд відкрив короткою промовою головою організації д-р В. Галан, після чого обрано президію в такому складі: почесний голова ген. О. Загородний, представник з'їзду Д. Галич, заступник пп. Сім'янічів і Сорохман, секретарі Вайда і Кулик. Обширне звітлення з діяльності цілої Гол. Управи складав інж. І. Поритко. На найважливішому відтинку праці — консолідації — осягнуто ділову співпрацю між різними комбатантськими організаціями в деяких містах, головню Філадельфії, але до організаційної консолідації не прийшло. Позитивним явищем з масовою присутністю недавніх вояків-українців американської армії, українців ветеранів корейської війни, до ОБВУА (Шинга) — на 107 членів — 52 "корейці". Розбудовано суспільну службу комбатантів при ЗУАДК, де діє окрема автономна Комісія, яка займається допомогою інвалідам в Європі, що її веде через центральні італійські організації. За останні три роки зібрана акція дала на 10-го лютого ц. р. 24,500 дол. Найбільше заступилися для цього відділи у Філадельфії, Нью-Йорку, Нью-Арку, Шинга, Честері і Амстердамі та безпосередню Голова Управу, що збрала 5,400 дол. Одну третю частину збірку складається за окремих Фонд Інвалідів з заміром закупки дому для старших і безпоміжних комбатантів. Щодо виконання своїх

Український Демократичний Клуб Нью Йорку відбуде річний бенкет

Нью-Йорк. — Український Демократичний Клуб міста Нью-Йорку, що існує вже понад 30 років, проявляючи замітну активність в американському і українському суспільстві, відбуде свій традиційний річний бенкет в готелі Статлер. Товариством бенкету був член ексекютив Клубу адв. Вол. Стек, а головою промову виступив голова Клубу, адв. Юрій Волинський, даючи короткий огляд українського вкладу в поодинокі ділянки американського життя, згадуючи окрема, як приклад, емігранта з України Миколу Міно, що в уніформі американського вояка брав участь у двох світових війнах та здобув найвище відзначення, яку американський народ може дати — Конгресову Медаль. Промовець з великим признанням говорив про ук-

В Нью Йорку відбулися дві успішні імпрези молодих українських мистців, музик і поетів

Нью-Йорк. — В Українському Літературно-Мистецькому Клубі в Нью-Йорку відбулося в п'ятницю, дня 10 лютого ц. р. відкриття Другої Річної Виставки Товариства Молодих Образотворчих Мистців України. Виставку відкривали в імені Літературно-Мистецького Клубу профа. Сергій Литвиненко і голова Товариства Молодих Мистців Зенон Онискевич. Участь у виставці взяли із своїми творами (малювання, графіка і скульптура) вісім молодих мистців: В. Бачинський, Я. Вижницький, О. Л. Вороневич, Я. Геруляк, З. Онискевич, А. Оленська, Б. Пачовський, Б. Певний, С. Саламаха і гості Х. Оленська та А. Бакович. Зараз піс-

АДВ. ІВАН РОМАНИШИН НАЙМЕНОВАНИЙ АСИСТЕНТОМ ПРОКУРАТОРА ПОВІТУ ЕССЕКС

Ньюарк, Н. Дж. — Адвокат Іван Романишин, відомий із своєї провідної участі в українському громадському житті, дістав високе призначення на пост асистента прокуратора повіту Ессекс в Нью-Джерсі. Цю номінацію він дістав від прокуратора Чарльза Веба. Минулої п'ятниці, 10-го лютого, передсідник Верховного Суду повіту Ессекс, суддя Г. Ліксон Спінкмен, у приватності високих повітових "достоїнств", записав адвоката Романишина на його відпівідальний пост. Новий асистент повітового прокуратора, п. Іван Романишин, виконує адвокатську практику в Нью-Йорку від 1939-го року. Він є першим американським українцем, що здобув цей високий пост асистента прокуратора в стейті Нью-Джерсі. Дистанція нове призначення, п. Романишин не залишить теж і свої адвокатські практики та виконуватиме її в міру часу. П. Романишин належить до народженої в Америці молоді української генерації та має за собою винятковий рекорд громадської активності. Він був головою Ліги Української Молоді Північної Америки, головою Українського Республіканського Клубу стейту

Іван Романишин

Нью-Джерсі, головою Українського Університетського Клубу цього ж стейту та є провідним членом багатьох місцевих українських організацій і товариств. Адв. Романишин відомий теж із своєї активності в Українському Народному Союзі, до Головної Ради якого належав упродовж двох попередніх каденцій. Тому то й його теперішній успіх приймуть в великим задоволенням найширші кола українського громадянства.

Українці взяли участь у зібранні Американської Асоціації для закордонних справ

Нью-Йорк. — Дев'ять представників Українського Конгресового Комітету взяли участь у річному зібранні Американської Асоціації для закордонних справ минулої п'ятниці, 10-го лютого, у великій балей залі готелю Астор. Асоціація, що об'єднує багатьох видатних представників американського політичного і господарського світу, грає важливу роль в плануванні американської закордонної політики. На минулому зібранні цієї Асоціації головним промовцем був державний секретар Доллес, а цього року репрезентував державний департамент підсекретар Герберт Гувер, молодший, що висловив доповідь про теперішню ситуацію в Німеччині, з відвідом якої він тільки що повернувся. У

У Франції нарастають політичні труднощі

Париж. — Французький уряд під проводом прем'єра Молле ставиться борючись проти натиску з-права і з-ліва, але це йому дуже трудно, бо на терені парламенту він шпорує частіше користає з голосів комуністів, без яких не мав би більшості. Міністер внутрішніх справ заборонив відбутися пляновані на минулу неділю демонстрації однакових комуністів, як неонацистських "пухадистів", лякаючись, щоб не повторилися події з 6 лютого 1934 року, коли демонстрації партійних противників на вулицях Парижу довели були до кривавих бійок. Обидві недільні демонстрації мали відбутися під знаком запліганої справу урядом реформ в Альжирі. Тим часом прем'єр Молле тихо й незаметно вийшов із міста Альжир, а перевізник інспекційний потяг по терені, найбільш охопленому арабською партизанкою, мав вернутися в неділю до Парижу. Новий генеральний президент Лякоет прибув до Альжир, а рішення постави поліції і зливний дощ склалися на те, що його приїзд не викликав був нових бурхливих демонстрацій. У французькому ж парламенті дві події вказали на дальшє ускладнення політичної ситуації. 226 голосами проти 176 позбавлено другого мандату "пухадистів", як здобутого нелегальними махінаціями в останніх виборах, і призначено новий мандат теж соціалістичною кандидатурі. На те рішення склалися знову голоси урядового Республіканського Фронту прем'єра Молле і комуністів. Так само на освітній комісії парламенту соціалісти і комуністи разом змалювали центральні і праві партії, ривішиши негайно взяти під дебату законопроект, який поклав би край дальшим державним субвенціям для конфіскаційних шпід. Комуністи же голосіше заповідують неадекватне створення у Франції "народного фронту" з їх участю.

● Канцлер Аденауер прийняв запрошення від італійського прем'єра Селі репатриувати його в Римі в "найближчий майбутній". У тих розмовах в Римі будуть обговорені подорожі економічної допомоги з боку Західної Німеччини для куди біднішої Італії.

МОСКВА ВИКОРИСТОВУЄ БУВШИХ АНГЛІЙСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ-ШПИГУНІВ

Москва. — Совєтський уряд рішив використати колишніх двох англійських дипломатів-шпигунів Мекліна і Бурджеса, які втекли були до СССР весною 1951 р. для цілей своєї внутрішньої і закордонної політики — до такої перекопання прийшли коментатори найчільніших англійських і американських часописів. Подиктувавши тим двома колишнім англійським дипломатам — шпигунам таку заяву, яку вони відчитали на зааранжованій пресовій конференції у Москві, совєтський уряд хотів дістати через неї за одним махом атути під двома адресами: на 20-ому Конгресі комуністичної партії, що мав розпочатися у вівторок 14-лютого ц. р., можна б говорити про те, що ось здобуто новий доказ, що Англія й Америка не хотіли після війни злагодити з СССР, отже СССР не повин у післявоєнному міжнародному напруженні, — а під адресою англійського уряду заява двох колишніх надзвичайно впливових англійських урядовців, має скріпити совєтські "миролюбні" заходи. Цього останнього буму то треба совєтським дипломатам перед виступом Булганіна і Хрущова з початком квітня з відвідинами до Лондону. Совєтські чинники видно прийшли до переконання, що за ними стежить англійська контрозвідка і що їхні телефони є підслухувані, а Бурджесові, після його повороту з Вашингтону до Лондону, відмовлено в прийнятті назад на дипломатичну службу. Тим, що перекопав Бурджеса про потребу втечі, був Меклін. Вони заперечили, мав б бути колишній совєтський агентом, й висловилися палко за кончею тійсню англо-совєтської злагоди і співпраці. Обидва вони, як кажеться в поясненнях, виглядали дуже добре, поводитися спокійно і впевнено, були зодягнені в темно блакитні оптерше появились публічно в дити.

СССР пляново змагає до конфлікту з приводу бальонів

Вашингтон. — Совєти плянову хочуть використати справу метеорологічних бальонів для викликання "дипломатичного інциденту" — заявив секретар лєтуства Доналд А. Кворлес. Він виступив уперше з заявою у цій голосній справі, про яку доіс говорили тільки чинники з державного департаменту. Кворлес підтримав свою заявою все те, що доіс говорили в цій справі в Америці, а саме, що метеорологічні бальони були від кількох років вислані без протесту з будничного боку, що вони не мають ніяких розвідчих цілей та що спеціальний апарат

В СВІТІ

● Французький прем'єр Молле зробив помилку, які можуть коштувати Франції нову кризу уряду. — пишуть французькі газети. Цими помилками були: 1) призначення генерала Катру міністром для Альжир, хоч йому було наперед знати, що він домігся ухвалення виступити в Альжирі, вилучив гостру опозицію у французьких комуністів в Альжирі, 2) дисмисювання Катру під натиском демонстрацій і 3) виступ до Альжир Молле за зразком подорожі Мендес — Франса до Тунізі, з тією різницею, що Мендес — Франс мав програму реформ, а Молле її не мав і не має.

● У Французькому місті Вокер стався малю революції. Податковий ексектор приїхав із жандармами до в'язниці електротехнічного вартару і за незаплати податків заарештував йому меблі, інвентаризував його і з ним поїхав. Заарештовані "жандаристи", що пропугували несплати податків, поставили на вулицях барикади і прийняли таку грізну поставу, що податковий службовець і жандарми втекли, залишивши авто з меблями. "Пухадисти" відвели меблі назад громадянину, що не заплатив податків, і при чий нагоді вшанували його як "героя".

● Марокканський султан Іздів у відкритому авто вулицями Казаблянки, щоб арабські мешканці могли тішитися його видом. Всі діоми в місті були прикрашені марокканськими національними прапорами та портретами султана. Султан двічі зупинився і вголосноував промови до юрб. Він відішд до Франції для переговорів в справі проголошення Марокко самостійною державою у союзі з Францією.

● Совєтський уряд офіційно повідомив про скасування тайних судів МВД, які мали право "судити" без судових розправ і без прихвильності підсудних, здебільша жертв політичного совєтського терору, та засилати їх до таборів невідомої праці чи розстрілювати за невідомими самим жертвам злочини. Знавці совєтських відносин в американській пресі зазначають, що фактично тайні трибунали МВД були невинні вже від 1953 року, від чистки в МВД та обмеження його компетенції, небезпечних для партії і армії.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
One year \$10.00	One year \$10.00
Six months 5.25	Six months 5.25
Three months 2.75	Three months 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БОРОТЬБА З БОЛЬШЕВИЗМОМ І РОСИЙСЬКА ЕМІГРАЦІЯ

Останніми роками, особливо ж з часу створення Американського Комітету визволення від большевизму, збільшилася під аспект можливостей одержувати такі чи інші "послання" на свою політичну екзистенцію і під деяким тиском політичних подій на Заході, російські еміграційні партії поклали особливу рекламу себе антибольшевизма, приймаючи залюбки гасло "боротьба з большевизмом" і в назви своїх короткотривалих, "координаційних центрів" і в заголовки таких чи інших статей чи декларацій.

Але до цього обмежувалася і на цьому кінчалася конкретна антибольшевизмська акція російської еміграції. Поза згадане в заголовках гасло "боротьба з большевизмом" і поза декларації ця боротьба не вийшла. Вистачило переглянути всі "антибольшевизмські" видання російської еміграції, щоб переконатися, що справі боротьби з большевизмом, розкриваючи його руйнівні і підірвані суті і його імперіалістичні загрози, вони — поза кількома декларативними заявами — не приділяли і не приділяють більшої уваги. І не принадає, що виданий досі, за благословенням старо-емігрантських "батьків", двома великими числами (48 і 64 сторінок великої чіркки) літературно-політичний журнал "Нова російська еміграція" у ЗДА "Російська Независимість" не присвятив на 112 сторінок нічого одного згаданому, ніж одного рядка справі боротьби з большевизмом, звертаючи всю свою боротьбу тільки проти українських самостійників, проти Американського Комітету боротьби з большевизмом і проти тих російських організацій, що для тієї чи іншої мети пробували співпрацювати із цим Комітетом.

Повну організацію неспроможності вести активну і конкретну боротьбу з большевизмом усвідомлюють уже не тільки цілі неспроможності, вони починають приписувати неспроможності будь-якої російської протибольшевизмської акції з одного боку небажанням західного світу іти на розрив з большевизмом, а з другого боку кричачи про "небезпеку сепаратистської пропаганди для загальної комуністичної справи", як це робить російські солідаристи, чи нарікаючи, що створення антибольшевизмського центру залишилося невідірваною проблемою "з вини" українських та інших сепаратистів, як це заявляють російські федералістичні непередбачені. Своєю перфидією ці намагання не мають собі рівних навіть у найбільш заплітливій політичній боротьбі і цим вони тільки підтверджують повну безпомічність і розгубленість російської еміграції вести справжню боротьбу з большевизмом.

Це не припадок також, що провідні російські емігрантські кола та їх московські прихильники у ЗДА з усією наполегливістю і з завзяттям, гідним кращої справи, намагалися звести в нівець чи хочби применшити всю безупинну напружену і повну посвяту ідейно-політичну, а то й збройну боротьбу, що її ведуть передусім українці на окупованих територіях і навіть в таких виняткових обставинах, як ті, що існують в совєтських концентраційних таборах. Про цю героїчну боротьбу з призначенням і з подивом свідчать майже всі без винятку повороти із Совєтського Союзу, колишні в'язні совєтських тюрем і концтаборів. У відомленнях про ці свідчення, друкованих потім в російській пресі і в журналах та часописах, керування людьми російського походження, усі заклади про українців цежають, викреслюючи запальливо незримую рукою, або ж фальшовані в користь росіян.

На боротьбу повноволених народів з московським большевизмом, зокрема на очолювану українцями боротьбу на теренах безпосередньої совєтської окупації, таке ставлення російської еміграції не матиме ніякого впливу. Українці й інші народи знають, де шукають ворога і розуміють прекрасно, де і в чому суть большевизму, і боротьби своєї, засвідченої ідейним і збройним спротивом, не залишать. Намагання ж російської еміграції проїхувати чи і спотворити активну боротьбу українців, білорусів, грузинів, козаків та інших і скинути на них... винуватості за свою неспроможність і нездатність вести боротьбу з большевизмом, відштовхують до решти представників цих народів від будь-яких спроб єдності з росіянами в антибольшевизмському фронті. Інше дло, що таким своїм ставленням і такими намаганнями російська еміграція допомагає активно червоної Москві зводити в нівець не тільки антибольшевизмські виступи й акції у вільному світі, але й ліквідувати визвольні рухи в Сов. Союзі.

ВЕЛИКІ СПРАВИ В КОРОТКИХ РЕЧЕННЯХ

Повідомляючи про відбуту в Вашингтоні в середу минулого тижня пресову конференцію Президента радіокомментатори відразу зазначили, що вона була "багата на різні справи". Американські журналісти, акредитовані при Білому Дому, були надзвичайно "ядовиті", дівастини від Президента великий матеріал для інформації і коментарів. У змісті тієї конференції вичислено 8 точок — одна важливіша за другу. З них варто підкреслити бодай три — одну внутрішню й дві закордонного політичного характеру.

Над усіми взагалі внутрішньоамериканськими проблемами стоїть все ще клопітливий питання: чи Д. Айзенгавер буде знову кандидатом? Він відмовився відповісти на цей запит, "так" або "ні", але приобіцяв, що "під кінець місяця" (преса визначає останній термін — 1-го березня) оприлюднить своє рішення. Це своє засадниче рішення Президент має проголосити на одній із найближчих пресових конференцій, але, по-трітє, довші пояснення будуть проголошені поза пресовою конференцією, отож імовірно буде звернення до нації через радіо — і телебачення. Ізгадки про відчуження більшовиїстами після останньої недуги і про "похилий вік", про те, що довша надумана повинна б заощадити нації подібного "удару", якого зазнала біржа на вістку про його недугу, врешті довші завага на тему особливого напруження нервів, що його вимагає виконання президентських обов'язків, — з усіх цих натяків Президента американська преса вирокить його відмову від дальшого кандидування. Це враження експліцитне і згаданий Президентом його попереднього виступу проти кандидатури теперішнього голови Найвищого Суду Воррена: "Є багато способів, щоб він (Воррен) міг стати кандидатом, а якщо він ним стане, то не матиме з мого боку опозиції, — запевнив вас у цьому".

Ці слова й натяки Президента викликали глибоке стурбовання в республиканській партії. Існує переконання, що коли б Д. Д. Айзенгавер кандидував, то він переміг би кожного свого суперника. До персональної популярності Генерала, який він і трохи не втратив за час свого президентування долучилось ще й загальне довіря до нього, бо він: 1. зберіг мир, 2. зберіг і розбудував небувалу досі тобто, звідси до найменшого рівня безробіття, 3. об'єднав націю, змивши співпрацювати з демократичним Конгресом і всіма відлами обох партій, а політикою, що її сам назвав "середньою дорогою", звід до спільного знаменника крайні американські дімки в різних внутрішніх і міжнародних справах. Коли б відпала його кандидатура, то це була б велика журба не тільки для республиканської партії з поглядів збереження за собою Білого Дому, але й для пересічного американського виборця, який керується менше партійницьким критерієм, а більше довіряє до особи кандидата. Цей виборець востанок цього року став би перед великим знаком запити із глибоким внутрішнім конфліктом.

Український Народний Союз і "Свобода" — це твердині українців у вільному світі, які мають за собою 60-літню історію провідництва в політичних та соціальних змаганнях нашої імміграції в Америці. Чи Ви вже стали членом 70-тисячної сім'ї та співвітчизником 17-ти мільйонного майна УНСОУ?

Д-р Іван Лєсько

МИСТЕЦЬ

Коли широкі кола публіки захоплюються творами мистецтва, то причина цього лежить у тому, що мистецтво, а власне його творці стараються абстрагувати свої твори від недосконалостей, тобто дають цю суцільну — досконалу. Гому наша душа підноситься і відпочиває, поринаючи у творчі мистецтва.

Мабуть, тому ж творці, а власне виконавці мистецтва є для нас завжди людьми до певної міри небуденними. Це помічас навіть на свій спосіб сіра людина з вулиці, називаючи їх дивними людьми.

Науковці, що займаються цією справою докладніше, дійшли до висновку, що мистецтво — це носії не тільки загальнолюдської гідності, але й представники чести кожної нації зокрема.

Розуміється, що для пересічної людини це твердження не являється наглядним на основі самих виступів мистецтва на сцені, чи на основі їхніх творів. До того кінчею пізнати ближче душу чи пак характер мистця.

Один з таких рідкісних виступів заглянув в серце артиста дають нам листи світової слави співака Олександра Мишуги (Опубліковані в календарі "Свободи" за 1956). Писані до найкращої приятельки, ці листи є, мабуть, найкращим дзеркалом душі цього автора, а читаючи їх, ми можемо переконатися в правильності твердження, що мистецтво — це носії не тільки загальнолюдської, але й національної гідності народу, з якого вони походять.

Роздумуючи над поняттям чести, один новітній німецький філософ приходить до переконання, що честь може полагати тільки в тому, до якої міри хтось є доброю людиною.

Що ж отже являє собою Олександр Мишуга, як людина?

Основою його світогляду є християнська релігія. Він — християнин з переконанням, а з однією з його улюблених тем при розмовах є загальнолюдська любов. Однак, він не хоче бути християнином тільки на словах. "Если Ви захотіли б бути теж моєю рідною сестрою, — пише автор листів до своєї приятельки, — то Ви б не любили одного брата більше, ніж другого, а для всіх людей мали б однакове серце".

Так привабливо поступає він сам. Ось приходить "бідкача" однієї лівинки з хорошим голом, але без темпераменту і з браком ясності виразної мови. Мусів її показати, як правдиво співпало, бо той об'явив, як я сам наложив на себе і сповняю його совісно без огляду на те, хто приходить, чи пан, чи Іван, чи жид, чи поляк, чи русин".

Пишуть йому, що на його батьківщині погоріло село — він спить неспокійно з поміччю: "Будьте так добрі і пишуйте ім на руки о. Діковського хоч з тисячу корон, щоб розділив для найбідніших погорільців, а потім на церкву особно може 1,000 корон будувати ласкаві піснати з відомим Вам грошей".

Наш співак — людина великого, шляхетного серця. Його болить загальна нужда і нецвот мас, брак почут-

тя справедливості, брак почуття чужої власності і легковажність чужої чести — брак у людей шляхетних стремління, що "всюди люди живуть тільки для марного гроша і у взаємній адорації" і похвалях до себе.

Те все будить у нього відразу, бо йому самому не залежить ні на чому: багатство і слава йому не потрібні, грошей він не любить, бо в них "чорт сидить".

Образ його душі — це жива ілюстрація до слів українського філософа Г. Сковороди, що з глибоким серцем каже: будь людиною! (І вже сама ця прикмета глибокої людяності ставить нашого мистця у ряди великих українців).

Подивляючись на високий рівень загальнолюдського гуманізму, можна б легко прийти до висновку, що це є наслідок постійного перебування нашого мистця поза межами батьківщини, його величезних успіхів на чужих сценах, і що під цим впливом відходить на другий план любов до рідного народу.

Та коли б так справа дійсно мала, то наш маестро був би розминувся з цілєю своєю життя. А та ціль була ясна: робити іншим добро, бути справедливим, шанувати чуже і любити своє.

І дійсно, любов до свого народу променює на нас майже з кожного його листа. І то не любов мрійливого сентименталіста, яких широкий загальний призначення бачити у мистцях, але любов людини, яка мислить реально. Любов людини, яка в своїх гарячих почуваннях перетопила своє серце і думку — і якою любові цілковито розум. Дійшовши до такого ступня зрілості, він ясно згадає собі справу і в положення, в якому перебував його нарід, і постійно думає над тим, як би йому допомогти.

Застерігається, однак, що його не цікавить пропагування такого патріотизму, який хоче виявляти один нарід, щоб він міг потім гнобити слабший від себе нарід. "Я хотів би, щоб брати рідної мови нації чули тільки любов до кожного ближнього, а не левеність, щоб мали почуття справедливості, щоб могли стати сильними духом і наукою, щоб матеріально підніслись до такого добробуту, щоб могли вижити і себе і других бідніших від себе".

І тому його серце горить обуренням, коли довідується, як поступають поляки з українцями на західних українських землях. Полякам він дав нагоду пригрозити зближення, здохти собі серед них численних приятелів, але у відомості до українців окреслює їх як ворога "сильного і завзятого".

Засобами до покращання долі українського народу по-

Колі Ви вважаєте себе політичним емігрантом — амбасадором України, та знайте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців. Ви належите до обов'язку бути членом цієї організації.

"НАРОДНО - ДЕМОКРАТИЧНИ" ШИБЕНИЦІ

День 27-го січня 1956 р. порівнюють деякі політики вільного світу, зокрема західнонімецькі, з днем 17-го червня 1953 р. У червні пішли німецькі робітники східного Берліну та інших міст голіруч проти совєтських окупантів та їх східнонімецьких лакеїв, і задемонстрували перестроювати цілий світ непокінту волю до вільного життя. В січні східнонімецькі нагали Москви виявили перед цілим світом своє правдиве обличчя і потвердили, що їхня влада тримається тільки шибеницями та безпримиральним терором. Дня 17-го січня ц. р. східнонімецький найвищий суд виніс два присуди карі смерті за "абвербунг", себто за відтягання спеціалістів від праці в НДР (Німецька Демократична Республіка) і за намову до втечі в Західну Німеччину. Щоб підкріпити свій бандитизм найгіршого сорту, причепив "суд" двома підсудним "шпигунство на користь американців". "Докладом" проти одного підсудного було те, що він своїм товаришам праці показував листа з Західної Німеччини, де було сказано, що він може там дістати добру працю.

Промова "про кривотворів" Мельсгаймера не різнилася ні на йоту від "промов" Вишинського чи іншого "народно - демократичного" вишальника. По "ліній" Кремля горів цей східнонімецький вишальник про "поступ" та "мир", а напередодні проголошення "присуду" орган компартії НДР, "Нойес Дойчланд", пишучи про перебіг цього процесу, зачитував ві-

нина бути "цира праця, витривалість, чистість тіла і душі, любов до всього, що блягородніше... Нам треба, — каже ця небуденна людина, — здоров'я, чистої науки філософів і сильного, здорового тіла, щоб могла замешати в ній здоровя, мисляча душа. Робім добре для самого добра..."

Він сам так поступає і по-чужому себе шалить. Його слова щиро і переконливо, бо походять з глибини серця. Безперечно, що глибоку мудрість його слів дали нашому мистцеві подорожі по світі, що, як відомо, дають більше як прочитання зячання. Однак, подібно як і Шевченко, перестерігає й автор листів проти згубних впливів чужини. "Перестаньмо уже раз бути дітьми, — пише він, — занекаймо заба-влятися і-забавоюнами з чужини, бо швидко часу, ума і нервів на всі торжества "логанського обжерства". Нехай бавляться ті, у котрих достаток і чаша щастя переливається аж до шаленства — для нас тепер тільки праця і праця кончею, розумна, без крику "ми не дамося!" будем смішні і дучи до бою із карлів зложеними легіонами".

Перечитуючи листи Олександра Мишуги це й це раз, ми відчували, що до нас говорять велика людина, а перелюб, що говорять повну любовну правду. Ми мимоволі роздумуємо, що таку людину породив наш нарід, і це нас запоруку, що перед цим народом велика, світла майбутність.

Нічого особливого, Любова Павлівна. Ви тільки подіте з мною в район. Ви арештовані.

— Це підла провокація, — прошепотіла Люба.

— Чусь, вона каже провокація! — знов вигукнула Люба.

— Це — знущання над безборонними. Ви... ви у змові. Чого ви хочете від мене? Ідіть собі, ідіть собі!

Сгоров стояв перед нею спокійний і ніби приязний. Він торкнувся злегка її рамена, наліт погладив ніжно.

— Любова Павлівна. Краще не витрачайте слів, бо кожним з них погіршуєте своє становище. Ви ідете в район. Я привезу вас до арештувати вас. Думав погостувати у вас сьогодні вечером, що ж, складилося інакше. Та не біжить. Ви моя арештована. Я дам вам хорошу опіку. І не опиратися, Любова Павлівна, смішні ваш опір. Пийте!

Він говорив і вів її безвольну, наче неспроможну, до дверей. У дверях оглянувшись, моргнув значуче на Любу.

Крізь двері, що їх забули

ПОВОРОТ

Вернувся я, де вилхві я рибі. Де м'ята, іви, де квітчасті стіни; І знов цілую чорні скіби, Припавши сонцем на коліна.

Ой, похилилось надо мною Із матай понад сіном, полум'яне. І знов мене земля напоїть. Мов квіт россою, пошлюючи (тільки).

І чорні скіби і сині плавні, На полі хмари, наче плахти (висить). Тут я у кучеряві трави Під вільхами і сонцем (народився).

Б. І. АНТОНІЧ

зачинити, війну вітер у пусті кімнати. Від дужого подуву світло лампи заблімало тривожно, пригасаючи то спалахуючи у похурних розблисках. Потім вогник лампи вгас.

Валі зачинила двері. Вона розглянулася по кімнаті, взяла в руки покінутий вишиваний Люби, шпурнула його в куз і подалася в свою кімнату. І розірваний спів долітає звідти все одним рефреном. Врешті спів затих.

У мешканця ввійшов поспішно Юрійський. Він зупинився з медов'ям посеред пустої кімнати, потім кликнув:

— Люба!

Нікого. Він заглянув у суміжну кімнату, у кухню, вийшов на ганок. Його поклали падали глухо в темні ввечора без відповіді:

— Люба! Люба!

Іван Смолий

ЗРАДА

(Оповідання)

(10)

Або от, — продовжувала вона, — не кохав вас чоловік. Може й любив колись, та чи можна довго востояти в одних почуваннях? Може й довіку любив би, та виявився, що не варті ви його. Йому б угорю, йому б допомогти, а ви тримаете його самодобно тільки для себе і зовсім не помічаєте, чим живе ця людина, яка велика в неї душа. І, замість окрихити її до життєвого змагу, замучуєте його дрібницями.

— Ви — безсоромні! промовила вперше Люба, глянючи на Валю.

— Ха! Я безсоромна? — зачудувалася ядавано Валі.

— Так. Ви — нахаба!

— Я рада, що ви озвалися, Любова Павлівна. Я, одне не так вже коротко на квартирі з вами, доводиться щодня зу-

одні цинізм. Чого прийшли ви в мою хату?

— Я у вашу хату?

— Чого прокрилися в мост життя і розбавиство його?

— Ах, ви так патетично, Любова Павлівна! Я зворушена. Але, на жаль, не розумію, про що мова мовиться.

Я прокрилася в ваше життя? Та навіщо ж мені прокридатися в ваше життя? Живіть собі на здоров'я!

— Безсоромна! Це тільки у вас така мораль.

— У кого і яка?

— У вас, у людей, що прийшли сюди.

— Інтересно! Яка ж це мораль у цих людей?

— Мораль джунглів!

— Прекрасно! Продовжуйте, Любова Павлівна.

— Ваш бездонний цинізм — ось ваша мораль. У мене серце розривається з болу. Я мала щастя жити. Ви прийшли і зруйнували його. І тепер це знущається з мене. Ви думаете, я б терпіла? Але ви можете робити, що хочете, бо за вами ваша влада, що помагає насильству.

— Інтересно.

— Ви як ті розбійники, ви всі однакові!

— Ви здорово розговорилися, Любова Павлівна. Мабуть, за всі минулі часи хочете наговоритися. І що ж це за загарбала у вас розбосм?

Що? Може його? Павла Івановича?

— Ви опутали його!

— Ха! Опутала! Це знаменито! Бачите! Я побідила вас. І чим? Насильством? Хіба ж це насильством серцем поплотити людину?

— Хитроцями ви опутали його.

— Може й хитроцями. Вдарюся в груди, Любова Павлівна, та чим же були б ми, жінки, без хитроцїв?

Без тієї дрібни жіночої лукавості, що її ніхто не вважає за злочин, що навіває мила?

А Павло Іванович, ну що ж він мені? Хороша людина, білий нічого. Бачу, сумув, жалко стало, пожаліла. Веліке в нього горе. І нікому розрадити. Питаю од: що з вами? А він мовчить. А там не витримав: Ех, каже, Валі, таке життя, таке життя, що вже далі нікуди... Не хви-

люється, Любова Павлівна, але як він мені так сказав, то мене за серце хватило. Не має ж людина частя в світі. І забавалося підійти, погладити оті неслухняні кучері над його високим, розумним чолом...

— Замовчіть! — скрикнула Люба.

— Ха-ха! — зареготалася Валі, похитуючись на стільчику. — Ви, Любова Павлівна, подібно тепер до роз'юваного кішки. Мені здається, що мушу берегтися, бо ви видрапате мені очі.

— Ви... московка! Совєтка!

— Це зневага?

— Так! Ви — розбійники, безсоромні розбійники!

Люба метушлася, до шавки, накинута пальто, поспішно зав'язала хустку. Бігті, бігті звідси в темні ночі, невідомо куди, щоб тільки звідси, щоб лось втішити несамолюбний біль.

Вона побігла до дверей, відчинила і з жахом подалася назад. У сінях хтось стояв. Вона пізнала зразу висо-

ку, струнку постать у мундирі.

Сгоров увійшов мовчки, по-вільно, як з'ява, старанно зачинив двері.

— Алексей! — гукнула Валі. — Як хороше, що ти приїхав! Я прямо потребу твоєї допомоги.

— Неважко?

— Любова Павлівна збирається видрапати мені очі.

— Неважко? Чому це? — ніби щиро здивувався Сгоров.

— І зневажає нас усіх, нашу владу. Називає нас розбійниками. А мене чим завважно — по-вісь, вулицинцею.

А найперше — московкою, совєткою.

— Це правда? — запитав Сгоров оміліу Любу.

— Свідчу, що правда! — заголосила Валі.

— Тоді, Любова Павлівна, я мушу з дивуванням ствердити, що ви поповнили злочин. Зневага влади — великий злочин. Мені не остачиться нічого більше як арештувати вас.

— Чого ви хочете від мене? — розпучливо запитувала Люба.

